

[Holger Eriksen.]

parti, som i virkeligheden har en fremtid for sig, og man må også regne med, at det må begynde som et lille parti. Jeg kender fuldt og vel digterens ord om, at alt stort, som er til, er begyndt i det små af de små, men derfor er det alligevel ikke urimeligt at sige, at det, der begynder, må vise sin livskraft, før det har krav på at blive repræsenteret her i tinget.

Den valglov, der er gældende i dag, er af en meget ny dato. Man kan ikke sige, at den ved det eneste valg, hvor den har været gældende, ikke har stået sin prøve, og jeg synes derfor, det er altfor tidligt at begynde at tale om principielle ændringer i den. Hvis der virkelig er ønske om at få det fremsatte forslag i udvalg, vil jeg henstille, at dette udvalg foretager en dybtgående undersøgelse af mulighederne for helt at afskaffe tillægsmandatsystemet og i stedet indføre de bestemmelser og regler, der er gældende for den svenske og norske valglov. Skulle man komme til et sådant resultat, kan man sige, at der alligevel kom noget positivt ud af det, der formodentlig kun var ment som en tom demonstration.

Harald Nielsen: Det forslag til ændring i valglovens bestemmelser, som det radikale parti har fremsat, er som allerede nævnt enslydende med det ændringsforslag, de radikale fremsatte og fik forkastet ved valglovens behandling i foråret. Vi drøftede dengang som allerede nævnt særdeles indgående her i tinget dette ændringsforslag og de problemer, der knytter sig til det. Jeg finder i og for sig ingen grund til påny at fremføre, hvad jeg dengang sagde som ordfører for mit parti. Det kan nemlig kun blive gentagelser af udredninger og argumenter, der er de fleste af tingets ærede medlemmer særdeles vel kendt. Da det imidlertid af det ærede medlem hr. Steens fremsættelsestale kunne se ud, som om der er en stor og afgørende principiel forskel mellem det, han foreslår, og det, der i dag er gældende lov, vil jeg også gøre et par bemærk-

ninger herom, idet det ingenlunde er tilfældet.

Det ærede medlem hr. Steen siger nemlig, at det er vælgerne alene, der på valgdagen skal afgøre, hvilke partier der skal repræsenteres i folketinget; det skal partierne i folketinget ikke blande sig i gennem valglovsbestemmelser. Det lyder altsammen meget godt, men — for der er et men — partierne i folketinget er dog nødt til at vedtage en valglov; et valg skal jo foregå efter visse regler, herunder også regler for tildeling af tillægsmandater. Partierne kan simpelthen ikke undgå at blande sig i dette spørgsmål, og det gør det radikale parti jo også selv, som man ser, gennem det her stillede ændringsforslag. De radikale er på dette punkt ikke bedre end vi andre; de regler, de opstiller i deres ændringsforslag, er vel overfor nye partidannelser lidt mildere end den nugældende regel, men rent principielt er der ingen forskel. Der er nemlig i begge tilfælde tale om at opstille visse betingelser for, hvor stor tilslutning et parti skal have for at kunne komme i betragtning ved de 40 tillægsmandaters fordeling. Efter de radikales forslag vil — således som det også blev oplyst under forhandlingerne i foråret — et parti, som ikke har noget kredsmandat, almindeligvis skulle have stemmer til mellem 2 og 3 mandater, før det kan få del i tillægsmandaterne. Bruger man den regel, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen nu nævnte, og som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard foreslog i 1939, at det afgørende skulle være stemmegenomsnittet pr. kredsmandat, ja, så skulle der være opnået stemmer til mellem 3 og 4 mandater, inden man kunne få adgang til tillægsmandaterne. Efter den nugældende valglovs bestemmelse skal et parti, der ikke opnår noget kredsmandat, have stemmer til mellem 4 og 5 mandater; den nugældende bestemmelse er altså lidt strengere end den foreslåede, men princippet — en vis adgangs begrænsning — er det samme. Det er ikke nok med stemmer til et enkelt mandat; der må betydeligt mere til, såfremt der ikke